

Een abc voor lekker bekken

tekst **Kathy Mathys**

In 1949 verscheen *An Alphabet for Gourmets* van M.F.K.Fisher. Zeventig jaar later viert Kathy Mathys de geboorte van deze culinaire klassieker met haar eigen culinaire alfabet.

M.F.K.Fisher blijft voor mij de allergrootste. Niet alleen omdat ze zo smakelijk over eten kon schrijven, maar ook omdat haar stijl zo elegant is, haar kennis zo uitzonderlijk. 'Verplicht leesvoer voor elke kok,' noemde Alice Waters van restaurant Chez Panisse het oeuvre van de Amerikaanse. In 1949 had Fisher al enkele boeken over eten gepubliceerd toen *An Alphabet for Gourmets* verscheen. De Nederlandse vertaling liet op zich wachten tot 1998. Elk hoofdstuk is georganiseerd rond een letter van het alfabet. Zo is er 'A is van Alleen eten' en 'O is van Onmatig'. 'Dit abc is mijn rangschikking,' schrijft Fisher in het voorwoord. Iedereen kan zijn of haar eigen alfabet verzinnen, merkt ze op. Dat laat ik me geen twee keer zeggen. Ik schrijf dit alfabet zeven jaar nadat ik begon aan mijn boek *Smaak*. Sommige liefdes uit dat boek bleven, andere verdwenen. Zo gaat dat met herinneren. Het hangt van het moment af wat er naar boven komt. Elke culinaire autobiografie is een momentopname.

a - aandacht

Hoezeer ik ook geniet van een maaltijd, ik eet te snel, net als mijn vader. Als ons bord leeg is, heeft mijn moeder haar tweede hap genomen. Gezinnen zijn fascinerende biotopen.

b - brood

Uit vele keukens geweerd uit angst voor gluten, maar niet uit de mijne. Het liefst met zelfgemaakte makreelpaté en kappertjes, met een tapenade van geroosterde biet, rode ui, knoflook en Citroensap of met mijn vaders confituur van bloedsinaasappels.

c - citroen

Citroenen sierden de cover van mijn boek over smaak en speelden in het verhaal een hoofdrol. Nog steeds maken ze deel uit van mijn culinaire alfabet. Ik rasp hun buitenkant boven een stoofpotje van knolselder, oesterzwam en boekweit. Aan hun sap voeg ik olijfolie en zout toe voor een simpele vinaigrette.

d - deftig

Mijn moeder doet graag een beroep op dit woord. Zonder een deftige jas of een deftig paar schoenen kom je nergens. Ik geef haar gelijk wanneer ze zegt dat je de dag best begint met een *deftige* maaltijd. Eentje die niet zwaar op de maag ligt maar je wel voedt tot de eerste honger zich aandient. Rond elf uur is dat. Tijd voor een kom soep.

e - eenvoudig

Boven alles huldig ik de eenvoud. Met goede basisingrediënten maak je van een risotto met asperges of van een omelet met zachte kaas een feest. Mijn lievelingsdessert: een bloedsinaasappel in schijfjes gesneden met een snuifje kaneel er overheen.

f - falen

Ik ben geen bakker. Broden storten in, taarten branden aan. Ach wat deert het? Zelfs de Fransen halen hun brood en patisserie het liefst *chez le boulanger*.

g - groen

Het eerste voorjaarsgroen maakt ons wakker na een winter vol pastinaak en kool. Hou het groene blaadje in de lucht, laat de zon er doorheen schijnen en voel je lichter worden.

h - havermout

Ik at geen pap in mijn kindertijd, moest eraan wennen. Nu begint mijn dag met havermout, het liefst met vers fruit of bessen uit de diepvriezer. Anders met een paar gedroogde vijgen of een handje rozijnen. Citroenrasp verlevendigt dit eten. De lekkerste papjes staan in *Plant Power* van Lisette Kreischer.

i - introvert

Culinair schrijver Dorien Knockaert heeft eens beweerd dat ze kookboeken maakt voor introverte zielen. Voor mensen zoals ik dus, die wel houden van feesten en uitbundigheid, maar niet te vaak. Haar boeken zijn voor mensen die houden van recepten met namen als *Perzische bonentroost*, mensen die tevreden zijn met een linsensalade of een soep van de donkerste winterpenen.

j - jaargetijden

Steeds meer kook ik naar de seizoenen. Toen ik *Smaak* schreef, viel ik te vaak nog terug op aubergine en paprika, ook tijdens de winter. Nu kijk ik uit naar de eerste snijbiet, de eerste jonge preien, de eerste pastinaken. Laatstgenoemde verdwijnen in een soep van pastinaak en geroosterde paprika. Scheutje appelazijn erbij als tegengewicht voor het zoet.

k - klimaat

Ik ben een minder zorgeloze eter dan vroeger. Berichten over mislukte olijfoogsten in Italië en grandioze wijnoogsten in Vlaanderen laten me piekeren over de toekomst van ons

eten. Hopelijk neemt de mens tijdig de juiste beslissingen want als het land overstroomt, eten we rauwe vis en zeemeeuw uit het vuistje.

l - liefde

Als mensen zeggen dat ze iets 'met alle liefde' doen, hebben ze er eigenlijk geen zin in. De volgende keer dat een gast *met alle liefde* uw hoofdgerecht wil uitproberen, weet u hoe laat het is.

m - mirabellen

De Engelse dichteres Annie Freud schreef over deze vruchten in *The mirabelles* *In the street, a plum tree has scattered its golden fruit all over the pavement* Telkens als ik mirabellenconfituur zie of proef, denk ik aan deze vruchten op het voetpad.

n - nooit

Dingen die ik als kind at, maar zelf nooit maak: slavinken, gehaktbrood, schorseneren in witte Citroensaus, rundtong, gele pudding uit pakjes.

o - ondergewaardeerd

De prei is de meest ondergewaardeerde groente die we kennen. Nochtans is ze rijk aan smaak en textuur. Snipper ze voor een keer niet fijn voor in de soep. Geef ze de hoofdrol in een risotto of roerbakgerecht.

eens op. Ik eet mijn quinoa het liefst met granaatappel en geroosterde amandelen of met citrusvruchten.

r - restjes

Van de aardappelresten van gisteren maak ik puree op een avond dat ik alleen thuis ben. Ik stoof een hele prei, trek een blik tonijn open en heb een maaltijd. Wat op dag één nog zacht was en slaperig, wordt swingend en krokant op dag twee. Denk aan gebakken rijst of noedels. Lees voor inspiratie *An Everlasting Meal* van Tamar Adler.

u - uitentreuren

Zelfs na de 987ste keer blijft mijn pasta met zalm smaken. Ui en/of courgette stoven, gerookte zalm erbij, wat dille, wat room. Studententijd-eten dat nooit gaat vervelen.

v - vreugde

Een groep stille eters. Kijk voor een mooi voorbeeld naar de film *Babettes feest*.

y - yoghurt

Zurig en dun, romig en zoet, met IJslandse of Griekse roots: altijd goed!

w - wieren

Ik wou dat ik kon zeggen dat ze al deel uitmaken van mijn culinaire alfabet. Over een paar jaar misschien?

z - zorgboerderij

De zorgboerderij zit aan het eind van een doodlopende straat. Ik fiets erheen op vrijdagmiddag. Dankzij deze biologische boerderij eet ik nu raapstelen en cavalo nero en genieten we op vrijdagavond van het allerlekkerste brood. Bij thuiskomst is het nog warm.

p - plantaardig

Ik ben dol op groente, maar haal mijn neus niet op voor de *pulled pork* die op tafel verscheen tijdens een thuisbarbecue in Noord-Holland of voor de ambachtelijke paté die mijn schoonouders meenamen uit Frankrijk. Het is moeilijk om mijn kaasconsumptie te minderen. Wie, o, wie kan de smaak van een blauwe schimmelkaas weerstaan?

s - stoven

Samen met roosteren mijn favoriete techniek. Ik hou niet van krachtpatserij in de keuken. Zie i - introvert.

x - xylofoon

Over muziek bij het eten valt veel te zeggen. Xylofoonmuziek is, wat mij betreft, geen excellent idee.

q - quinoa

Gelukkig is er quinoa! Waarmee had ik anders voor de dag moeten komen? Fisher schreef een leuk stukje over *quantité pas négligeable* – zoek het maar

t - thuiskomen

Soms moet je het stellen met een ui die zijn beste tijd heeft gehad en een half pak pasta. Op andere dagen is de koelkast zo vol dat je niet weet waar te beginnen. Thuiskomen begint voor mij vaak met een ui en wat olijfolie.